

ОГЛЯДИ

УДК 811. 111 (07)

ПЛАНУВАННЯ ТА РОЗРОБЛЕННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ У ГАЛУЗІ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ: АНОТОВАНА БІБЛІОГРАФІЯ

Зєня Л. Я., Плотніков Є. О.

liubovzenia@gmail.com; plotnikov@ndu.edu.ua

Київський національний лінгвістичний університет

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

<https://orcid.org/0000-0001-6010-247X>

Дата надходження 01.11.2021. Дата прийняття до друку 01.12.2021.

У статті здійснено короткий аналіз актуальних наукових досліджень щодо розроблення й корекції освітніх програм з іншомовної освіти. Подано анотований огляд відповідних публікацій у провідних лінгвістичних наукових виданнях за період з 2011 до 2020 років. Бібліографія може бути корисною для гарантів освітніх програм й освітніх менеджерів, а також для всіх, хто займається проблемами освітніх програм з іншомовної освіти.

Ключові слова: освітня програма, дослідження, науковий журнал.

Зєня Л. Я., Плотников Е. А. Киевский национальный лингвистический университет; Нежинский государственный университет имени Николая Гоголя

Планирование и разработка образовательных программ в области иноязычного образования: аннотированная библиография

В статье осуществлен краткий анализ актуальных научных исследований разработки и коррекции образовательных программ по иноязычному образованию. Предоставлен аннотированный обзор соответствующих публикаций в ведущих лингвистических научных изданиях за период с 2011 по 2020 годы. Библиография может быть полезной для гарантов образовательных программ и образовательных менеджеров, а также для всех, кто занимается проблемами образовательных программ по иноязычному образованию.

Ключевые слова: образовательная программа, исследования, научный журнал.

Zienia L., Plotnikov Y. Kyiv National Linguistic University, Nizhyn Mykola Gogol State University
Planning and Curriculum Design in Foreign Language Education: Annotated Bibliography

This paper aims to investigate curriculum planning and design research in the recent years. The article systematically reviews the key studies conducted and published from 2011 to 2020 to reveal current trends and to show best research practices. All the analyzed publications represent the leading scientific journals in the field of linguistics. The bibliography might be useful for curriculum designers and educational managers.

Keywords: curriculum design, research, scientific journal.

Пропонована бібліографія уможливує ознайомлення зі статтями, присвяченими різним аспектам проблеми розроблення й корекції як іншомовних освітніх програм (ІОП) загалом, так і окремих освітніх компонентів таких програм. Пошук здійснено в базах даних *Scopus* за окремими журналами шляхом термінологічних запитів: *curriculum(ar) design, curriculum(ar) planning, curriculum(ar) development*. Журнали дібрано за критерієм одночасної наявності в наукометричних базах *Scopus* (категорія *Language & Linguistics*) та *Web of Science*. Для аналізу публікацій було використано перші 50 журналів за рейтингом *SC Imago Journal Rank*¹ (2021) у межах дібраної вибірки. Результати пошуку обмежено часовим проміжком 2011-2020 роки.

¹SCImago, (n.d.). SJR – SCImago Journal & Country Rank [Portal]. Retrieved 10.12.2021, from <http://www.scimagojr.com>

Унаслідок пошуку отримано 175 статей, які містять словосполучення термінологічних запитів в одній або одночасно в кількох складниках наукової статті (текст, анотація, ключові слова). Перелік був звужений шляхом відбору публікацій, у яких тема планування й розроблення ІОП становила основу або помітну частину дослідження. До підсумкового переліку увійшло 60 публікацій з 19-ти журналів: *Interpreter and Translator Trainer* (10 статей), *Modern Language Journal* (8), *Language* (5), *TESOL Quarterly* (4), *System* (4), *Journal of Language, Identity and Education* (4), *English for Specific Purposes* (4), *Journal of English for Academic Purposes* (4), *Language Policy* (3), *Language Teaching* (2), *Language Teaching Research* (2), *International Multilingual Research Journal* (2), *Research in the Teaching of English* (2), *Applied Linguistics* (1), *Language Testing* (1), *Journal of Literacy Research* (1), *Assessing Writing* (1), *Studies in Second Language Learning and Teaching* (1), *International Journal of Language and Communication Disorders* (1).

У табл. 1 наведено статті з анотованого переліку, які мають найбільші показники цитування за обома базами даних.

Таблиця 1

Публікації з аналізованого переліку з найбільшими показниками цитованості

Автор(и)	Назва	Журнал	Кількість цитувань	
			БД Scopus	БД Web of Science Core Collection
Piccardo, E. (2013)	Plurilingualism and curriculum design: Toward a synergic vision.	TESOL Quarterly	95	80
Lam, R. (2015)	Language assessment training in Hong Kong: Implications for language assessment literacy	Language Testing	50	47
Sifakis, N. C. (2019)	ELF awareness in English language teaching: Principles and processes	Applied Linguistics	50	31
Liu, J. Y., Chang, Y. J., Yang, F. Y., & Sun, Y. C. (2011)	Is what I need what I want? Reconceptualising college students' needs in English courses for general and specific/academic purposes	Journal of English for Academic Purposes	48	37
Serafini, E. J., Lake, J. B., & Long, M. H. (2015)	Needs analysis for specialized learner populations: Essential methodological improvements	English for Specific Purposes	41	32
Doherty, S., & Kenny, D. (2014)	The design and evaluation of a Statistical Machine Translation syllabus for translation students	Interpreter and Translator Trainer	30	25
Bhatia, V. K., & Bremner, S. (2012)	English for business communication.	Language Teaching	28	18
Yoon, H. (2013)	Rewriting the curricular script: Teachers and children translating writing practices in a kindergarten classroom	Research in the Teaching of English	25	22
Li, M., & Baldauf, R. (2011)	Beyond the curriculum: A Chinese example of issues constraining effective English language teaching	TESOL Quarterly	24	18
McLoughlin, L. I., & Lertola, J. (2014)	Audiovisual translation in second language acquisition. Integrating subtitling in the foreign-language curriculum	Interpreter and Translator Trainer	24	16

Цілком очевидно, що в цьому переліку переважають статті, опубліковані раніше у межах аналізованого періоду, тому пропонована інформація має скоріше ознайомлювальний характер, ніж слугує певною ознакою якості публікації або актуальності наведених у ній досліджень.

2011

Lacina, J., & Block, C. C. (2011). What matters most in distinguished literacy teacher education programs? *Journal of Literacy Research*, 43(4), 319–351. <https://doi.org/10.1177/1086296X11422033>

Показники цитованості: Scopus – 15, Web of Science Core Collection – 15

Стаття репрезентує дослідження основних програмних функцій ІОП, спрямованих на навчання грамотності. Проаналізовано шість таких програм, дібраних за критерієм наявності відзнаки від Міжнародної асоціації читання (*International Reading Association, IRA*). Виділено функції, вагомість яких визначено внутрішніми й зовнішніми експертами. Серед них: вагомість практичної навчальної діяльності, розвиток умінь майбутніх учителів навчати й оцінювати дітей за допомогою широкого спектру навчальних стратегій і засобів, інтеграції стратегій навчання грамотності та іноземної мови (ІМ) до ІОП. Наведено конкретні приклади того, як ці функції реалізовано практично.

Li, M., & Baldauf, R. (2011). Beyond the curriculum: A Chinese example of issues constraining effective English language teaching. *TESOL Quarterly*, 45(4), 793–803. <https://doi.org/10.5054/tq.2011.268058>

Показники цитованості: Scopus – 24, Web of Science Core Collection – 18

Розглянуто проблеми, що стримують впровадження навчальної програми з англійської мови (АМ) для початкової та основної школи в Китаї (2001). Аналіз здійснено на основі емпіричних даних, отриманих під час інтерв'ю з вчителями АМ у міських, приміських і сільських районах однієї з провінцій Китаю. Результати дослідження дозволили визначити такі стримуючі фактори: 1) невідповідні навчальні матеріали, 2) недостатня підготовка вчителів, 3) особливості освітньої системи, 4) низька якість методик навчання, 5) складнощі оцінювання через невідповідність запропонованих процедур чинній системі тестування.

Liu, J. Y., Chang, Y. J., Yang, F. Y., & Sun, Y. C. (2011). Is what I need what I want? Reconceptualising college students' needs in English courses for general and specific/academic purposes. *Journal of English for Academic Purposes*, 10(4), 271–280. <https://doi.org/10.1016/j.jeap.2011.09.002>

Показники цитованості: Scopus – 48, Web of Science Core Collection – 37

У статті досліджено один з ключових елементів процесу розроблення й корекції ІОП – аналіз потреб стейкхолдерів. В основу аналізу, здійсненого в межах курсів вивчення АМ загального вжитку (*English for General Purposes, EGP*), професійного вжитку (*English for Specific Purposes, ESP*) і для академічних цілей (*English for Academic Purposes, EAP*) тайванських університетів, покладено оцінку студентами ІОП власного вступу за трьома ключовими напрямками: потребами (*necessities*), побажаннями (*wants*) і прогалинами у знаннях (*lacks*). Отримані результати продемонстрували розбіжності між уявленнями студентів про потреби й фактичними курсами, обраними ними для вивчення, тим самим підкреслюючи вагомість розуміння потреб здобувачів освіти як складної й суперечливої концепції.

Mathisen, B., Yates, P., & Crofts, P. (2011). Palliative care curriculum for speech-language pathology students. *International Journal of Language and Communication Disorders*, 46(3), 273–285. <https://doi.org/10.3109/13682822.2010.495739>

Показники цитованості: Scopus – 14, Web of Science Core Collection – 11

У статті описано досвід реалізації проєкту “Навчальна програма бакалаврського рівня з паліативної допомоги” (*Palliative Care Curriculum for Undergraduates, PCC4U*). Проєкт PCC4U, орієнтований на студентів, що спеціалізуються на мовленнєвих патологіях, передбачав розроблення й запровадження навчальних елементів до освітніх компонентів програми підготовки бакалаврів у галузі медицини, сестринської справи і суміжних областях охорони здоров'я. Запропоновану програму розроблено на основі міждисциплінарної взаємодії.

2012

Basturkmen, H. (2012). Languages for Specific Purposes curriculum creation and implementation in Australasia and Europe. *Modern Language Journal*, 96(SUPPL. 1), 59–70. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.2012.01297.x>

Показники цитованості: Scopus – 18, Web of Science Core Collection – 12

У статті розглянуто стан вивчення ІМ професійного спілкування (*Languages for Specific Purposes, LSP*) в Австралазії (Новій Зеландії та Австралії) й Європі. Особлива увага звернена створенню й упровадженню дотичних ІОП. Визначено фактори, що впливають на створення ІОП в обох географічних контекстах. Подано огляд типів створених програм і процесів розроблення навчальних курсів і матеріалів. Описано можливі види підтримки викладачів під час реалізації таких ІОП, а також потреби й проблеми, з якими вони стикаються.

Bhatia, V. K., & Bremner, S. (2012). English for business communication. *Language Teaching*, 45(4), 410–445. <https://doi.org/10.1017/S0261444812000171>

Показники цитованості: Scopus – 28, Web of Science Core Collection – 18

У статті запропоновано огляд ключових досліджень реалізації навчання ділової АМ з урахуванням сучасних тенденцій і новітніх наукових положень. Разом з іншими питаннями автори торкаються проблеми аналізу потреб здобувачів освіти та загальних аспектів проектування програм з навчання АМ для бізнес комунікації (*English for Business Communication, EBC*).

Fryer, T. B. (2012). Languages for Specific Purposes business curriculum creation and implementation in the United States. *Modern Language Journal*, 96(SUPPL. 1), 122–139. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.2012.01300.x>

Показники цитованості: Scopus – 13, Web of Science Core Collection – 9

У статті документується робота основних учасників розроблення ІОП і навчальних матеріалів з ІМ професійного спілкування (*Languages for Specific Purposes, LSP*), використовуваних у США. Описано досвід упровадження ІОП навчання японської та китайської мов для професійного спілкування. Подано інформацію щодо федеральних грантів, які допомогли у розробленні йта реалізації зазначених ІОП.

Lear, D. (2012). Languages for Specific Purposes curriculum creation and implementation in service to the U.S. community. *The Modern Language Journal*, 96(SUPPL. 1), 158–172. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.2012.01302.x>

Показники цитованості: Scopus – 22, Web of Science Core Collection – 16

Навчання служіння громаді (*community service learning*) – різновид практично орієнтованого навчання, що поєднує певне навчальне наповнення курсу з ситуаціями реального застосування знань за допомогою структурованої рефлексії. У статті обґрунтовано існуючі моделі, матеріали і дослідження щодо навчання служіння громаді в поєднанні з навчанням ІМ професійного спрямування, а також їхня релевантність навчання у ЗВО, спільнотам поза межами кампуса і професійній діяльності після завершення навчання. Визначено проблеми, що можуть заважати реалізації цієї ІОП, зокрема, опір міждисциплінарній роботі, зростаюча залежність комерційно орієнтованих моделей, традиційна обмежена взаємодія між ЗВО і громадою тощо. Стаття завершується описом поточних потреб і пріоритетів, а також схеми просування подібних ІОП у ЗВО.

Lockwood, J. (2012). Developing an English for specific purpose curriculum for Asian call centres: How theory can inform practice. *English for Specific Purposes*, 31(1), 14–24. <https://doi.org/10.1016/j.esp.2011.05.002>

Показники цитованості: Scopus – 23, Web of Science Core Collection – 19

Основну увагу приділено тому, як лінгвістичні й педагогічні дослідження особливостей комунікації в колл-центрах у регіонах аутсорсингу бізнес-процесів (*business processing outsourcing, BPO*) впливають на розроблення йнаповнення освітніх програм навчання АМ

професійного вжитку. Для аналізу використано корпоративну програму навчання АМ, реалізовану в межах великої міжнародної компанії. Виявлено слабкі сторони таких програм, а також запропоновано шляхи їх удосконалення та підвищення ефективності розроблення.

Spring, M. K. (2012). Languages for Specific Purposes curriculum in the context of Chinese-language flagship programs. *Modern Language Journal*, 96(SUPPL. 1), 140–157. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.2012.01301.x>

Показники цитованості: Scopus – 16, Web of Science Core Collection – 12

Запропоновано огляд флагманської мовної програми, що вбудовує компоненти навчання ІМ професійного спілкування до ширшої місії – підготовки фахівців з високим рівнем сформованості комунікативної та культурної компетентностей, що дозволить їм бути добре підготовленими для роботи в якості професіоналів на глобальному ринку праці. Звертаючись до досвіду флагманських мовних програм Китаю, наведено приклади наставництва у конкретній предметній галузі, способи організації позааудиторної діяльності й інших складників ІОП.

2013

Helmer, K. A. (2013). Critical English for academic purposes: Building on learner, teacher, and program strengths. *Journal of English for Academic Purposes*, 12(4), 273–287. <https://doi.org/10.1016/j.jeap.2013.08.003>

Показники цитованості: Scopus – 13, Web of Science Core Collection – 6

У статті акцентовано проблему аналізу потреб стейкхолдерів ІОП. Запропонована авторами модель аналізу потреб стосується курсу письма для академічних цілей, що реалізується в одному з коледжів північного сходу США, значною мірою орієнтованому на навчання латиноамериканських студентів. Дослідження портфоліо студентів і викладачів, а також дані опитувань й інтерв'ю продемонстрували, що комплексний огляд інституційних ієрархій дозволяє отримати якіснішу картину потреб програми на протигагу традиційному аналізу потреб, що зосереджує увагу лише на “прогалинах” у компетентностях студентів.

Heyworth, F. (2013). Applications of quality management in language education. *Language Teaching*, 46(3), 281–315. doi:10.1017/S0261444813000025

Показники цитованості: Scopus – 8, Web of Science Core Collection – 7

Грунтовно проаналізовано різні аспекти забезпечення якості в контексті реалізації ІОП (визначення мети, опис принципів і практик, рефлексивні дослідження тощо). Дано відповіді на такі дослідницькі запитання: 1) Якими критеріями можна користуватись для визначення якості іншомовної освіти? 2) Які стандарти можна застосувати під час розроблення ІОП, навчальних матеріалів тощо? 3) Які інструменти наявні для застосування цих стандартів?

Piccardo, E. (2013). Plurilingualism and curriculum design: Toward a synergic vision. *TESOL Quarterly*, 47(3), 600–614. <https://doi.org/10.1002/tesq.110>

Показники цитованості: Scopus – 95, Web of Science Core Collection – 80

Дослідниця розмірковує над місцем плюрилінгвалізму (*plurilingualism*) у загальній парадигмі іншомовної освіти та його роллю в процесі розроблення ІОП. Обґрунтовано потребу узгодженого навчання різних мов у межах ІОП, оскільки знання, вміння й здатність до навчання є універсальними і можуть передаватися між мовами. Розглянуто загальні принципи, на яких базується сучасне розуміння комунікативної компетентності. В контексті різних теоретичних підходів досліджено специфіку плюрилінгвізму як індивідуальної характеристики, що помітно відрізняється від багатомовності (*multilingualism*).

Yoon, H. (2013). Rewriting the curricular script: Teachers and children translating writing practices in a kindergarten classroom. *Research in the Teaching of English*, 48(2), 148–174.

Показники цитованості: Scopus – 25, Web of Science Core Collection – 22

Автор стверджує, що розробники ІОП іноді припускають, що відмінності в методах викладання можуть бути зведені до мінімуму за допомогою стандартизованої навчальної

програми. Хоча стандарти й загальне розуміння можуть бути корисними, навчальна програма є передусім практичною діяльністю окремих педагогів. Під час чотиримісячного етнографічного дослідження автор вивчав, як вихователь дитячого садка інтерпретує стандартизовану програму навчання письма. Таке інтерпретування проблематизує ідеології, закладені в стандартизованій навчальній програмі, акцентуючи увагу на жанрі, механіці й друканих текстах.

2014

Doherty, S., & Kenny, D. (2014). The design and evaluation of a Statistical Machine Translation syllabus for translation students. *Interpreter and Translator Trainer*, 8(2), 295–315. <https://doi.org/10.1080/1750399X.2014.937571>

Показники цитованості: Scopus – 30, Web of Science Core Collection – 25

Спираючись на власні попередні дослідження обґрунтування голістичної ІОП навчання перекладачів, автори демонструють, як пріоритети та цілі такої програми реалізуються практично у ЗВО. Дослідження базується на досвіді розроблення й оцінювання навчальної програми статистичного машинного перекладу (*statistical machine translation, SMT*) для групи перекладачів-аспірантів в Дублінському Міському університеті. Наведено дані, отримані з метою з'ясування ставлення студентів як до програми, так і до власних стратегій навчання.

Freadman, A. (2014). Fragmented memory in a global age: The place of storytelling in modern language curricula. *Modern Language Journal*, 98(1), 373–385. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.2014.12067.x>

Показники цитованості: Scopus – 9, Web of Science Core Collection – 10

Статтю присвячено проблемам інтеграції мови та культури в межах ІОП. Стверджується, що у своєму розвитку лінгвістика втрачає культурну пам'ять мови, що відображається у змісті ІОП. Надано пропозиції щодо формування ІОП на основі принципів залучення культурної пам'яті, наголошуючи той факт, що ІОП повинні вибірково й систематично фокусуватися на дискурсивних жанрах. У контексті запропонованої ідеї розглянуто відмінності в організації ІОП для носіїв різних культур, а також етапність залучення дискурсивних жанрів до процесу вивчення ІМ.

Lee, M. W. (2014). A participatory EFL curriculum for the marginalized: The case of North Korean refugee students in South Korea. *System*, 47, 1–11. <https://doi.org/10.1016/j.system.2014.09.013>

Показники цитованості: Scopus – 12, Web of Science Core Collection – 10

Розглянуто організацію навчального процесу в межах ІОП на основі навчання у співпраці. Продемонстровано зразок адаптації ІОП до потреб учнів навіть за умов існування чітких національних вимог до організації навчання. Дослідження проведено у середніх школах Південної Кореї, де навчаються діти біженців, що потребують особливих заходів інтеграції до нових навчальних і соціальних умов. Запропоновані заходи орієнтовані на підтримку учнів-біженців шляхом надання їм можливості використовувати й обмінюватися набутим досвідом і знаннями на уроках АМ, на противагу традиційному пасивному засвоєнню навчального матеріалу.

Loosen, S. (2014). High school linguistics: A secondary school elective course. *Language* 90(4), e258-e273. doi:10.1353/lan.2014.0072.

Показники цитованості: Scopus – 7, Web of Science Core Collection – 6

У статті проаналізовано досвід учительки АМ викладання семестрового факультативного курсу з мовознавства учням старших класів у Мілуокі (Висконсин, США). Учні вивчали теми, що охоплювали введення до мовознавства, фонетику, морфологію, вивчення мови, соціолінгвістику й історію АМ. Розглянуто аналогічні шкільні проекти у США й інших країнах. Пояснено навчальну програму курсу, а також успіхи і проблеми, з якими стикнулися під час запровадження курсу.

McLaren, I. A. M. (2014). Contexts of engagement: Towards developing a model for implementing and evaluating a writing across the curriculum programme in the sciences. *Assessing Writing*, 22, 18–32. <https://doi.org/10.1016/j.asw.2014.03.005>

Показники цитованості: Scopus – 3, Web of Science Core Collection – 2

Розглянуто теоретичні й практичні аспекти реалізації програми академічного письма в ямайському університеті. Запропоновано модель наскрізного запровадження програми для студентів різних спеціальностей (передусім біологічного, хімічного, екологічного напрямів). Особливу увагу приділено стратегіям і засобам оцінювання ефективності реалізації програми. Розроблено рекомендації до впровадження подібних програм.

McLoughlin, L. I., & Lertola, J. (2014). Audiovisual translation in second language acquisition. Integrating subtitling in the foreign-language curriculum. *Interpreter and Translator Trainer*, 8(1), 70–83. <https://doi.org/10.1080/1750399X.2014.908558>

Показники цитованості: Scopus – 24, Web of Science Core Collection – 16

У статті визначаються теоретичні засади використання субтитрування у контексті навчання перекладу та пропонується модель його впровадження до ІОП на бакалаврському рівні вищої освіти. Досліджено відповідність навчання субтитрування вимогам Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. Розглянуто практичний кейс інтеграції навчання субтитрування майбутніх перекладачів до відповідної ІОП Національного університету Гелвей (Ірландія), а також презентовано й проаналізовано результати опитування здобувачів освіти щодо рівня задоволеності новим навчальним компонентом.

2015

Bruce, E., & Hamp-Lyons, L. (2015). Opposing tensions of local and international standards for EAP writing programmes: Who are we assessing for? *Journal of English for Academic Purposes*, 18, 64–77. <https://doi.org/10.1016/j.jeap.2015.03.003>

Показники цитованості: Scopus – 15, Web of Science Core Collection – 16

У дослідженні проаналізовано засоби оцінювання досягнень студентів з англійської мови академічного письма у контексті процесу адаптації ІОП навчання АМ для академічних цілей (*English for Academic Purposes*) Міського університету Гонконгу до змін у системі освіти. Зміни полягали у запровадженні нової структури освіти (3+3+4), зі скороченням навчання на один рік в середній школі і, відповідно, збільшенням навчання в університеті, а також у введенні нового єдиного іспиту для випускників шкіл. Розглянуто процес розроблення адаптованої ІОП і засобів оцінювання з урахуванням нових потреб студентів.

Lam, R. (2015). Language assessment training in Hong Kong: Implications for language assessment literacy. *Language Testing*, 32(2), 169–197. <https://doi.org/10.1177/0265532214554321>

Показники цитованості: Scopus – 50, Web of Science Core Collection – 47

Спираючись на огляд програмних й урядових документів, інтерв'ю зі стейкхолдерами, аналіз завдань контролю навчальних досягнень студентів, оцінювання досвіду викладання тощо, автор розкриває ситуацію навчання майбутніх учителів методів і засобів контролю та оцінювання в п'яти педагогічних закладах освіти Гонконгу. Розглянуто роль і місце дисциплін, що навчають оцінюванню, в ІОП. Зроблено спробу з'ясувати, якою мірою поєднання кількох таких дисциплін може сприяти або перешкоджати розвитку професійної компетентності майбутніх учителів у межах однієї ІОП. Подано рекомендації щодо зміни підходів до навчання майбутніх учителів оцінювання.

Mozgalina, A., & Ryshina-Pankova, M. (2015). Meeting the challenges of curriculum construction and change: Revision and validity evaluation of a placement test. *Modern Language Journal*, 99(2), 346–370. <https://doi.org/10.1111/modl.12217>

Показники цитованості: Scopus – 9, Web of Science Core Collection – 3

Дослідження сфокусовано на проблемах організації вхідного оцінювання студентів для зарахування на ІОП. На прикладі вхідного тесту програми вивчення німецької мови у Джорджтаунському університеті (США) розглянуто особливості таких тестів, а також способи їх адаптації до потреб ІОП, зокрема врахування її цілей, жанрових, змістових і лексикографічних особливостей, а також загальної траєкторій навчання в межах ІОП. Проаналізовано тенденції розроблення ІОП університетського рівня.

Serafini, E. J., Lake, J. B., & Long, M. H. (2015). Needs analysis for specialized learner populations: Essential methodological improvements. *English for Specific Purposes*, 40, 11–26. <https://doi.org/10.1016/j.esp.2015.05.002>

Показники цитованості: Scopus – 41, Web of Science Core Collection – 32

Здійснено методологічний огляд досліджень щодо аналізу потреб учнів, реалізованих у 1984–2014 роках у США. Виявлено потенційні недоліки та проблемні моменти таких досліджень, що зменшують їхню надійність і валідність. Запропоновано практичні покрокові рекомендації для використання адміністраторами закладів освіти, розробниками ІОП і викладачами, що беруть участь у розробленні й корекції програм навчання професійно орієнтованої ІМ.

2016

Gilmetdinova, A., & Burdick, J. (2016). Many Mansions: Conceptualizing Translingual Curriculum. *International Multilingual Research Journal*, 10(2), 77–88. <https://doi.org/10.1080/19313152.2016.1123065>

Показники цитованості: Scopus – 2, Web of Science Core Collection – 2

У статті представлено бачення сприяння багатомовності в школах, яке розширює поняття трансмовності (*translanguaging*) завдяки залученню галузі теоретизації багатомовних освітніх програм. Автори пропонують аналіз на перетині полікультурної освіти, багатомовної освіти та вивчення ІОП, щоб концептуалізувати мову, культуру й навчальні програми, які реалізуються через мовну практику та культурні особливості учнів, а також відображають динаміку привілеїв у класі.

Li, X. (2016). The first step to incorporate intercultural competence into a given translation curriculum: A micro-level survey of students' learning needs. *Interpreter and Translator Trainer*, 10(3), 285–303. <https://doi.org/10.1080/1750399X.2016.1236559>

Показники цитованості: Scopus – 3, Web of Science Core Collection – 1

Виходячи з конструктивістського погляду на навчання та філософію освіти, автор здійснює спробу проаналізувати потреби учнів у навчанні за шістьма складниками міжкультурної компетентності для обґрунтування розроблення ІОП. Результати емпіричного дослідження показали, що, хоча студенти оцінюють всі її складники як дуже важливі, вони продемонстрували переважно середній і низький рівень компетентності в багатьох з її складників. Крім того, дослідження виявило, що студенти віддають перевагу певним типам навчальних матеріалів, методів навчання та форматів оцінювання порівняно з іншими.

2017

Al-Batineh, M., & Bilali, L. (2017). Translator training in the Arab world: Are curricula aligned with the language industry? *Interpreter and Translator Trainer*, 11(2–3), 187–203. <https://doi.org/10.1080/1750399X.2017.1350900>

Показники цитованості: Scopus – 8, Web of Science Core Collection – 3

Здійснено огляд програм підготовки перекладачів, що реалізуються в регіоні Близького Сходу і Північної Африки, шляхом вивчення особливостей ІОП і ринків, які вони обслуговують. Окреслено професійний профіль перекладача, який формується у межах ІОП, порівняно з очікуваннями регіональних ринків перекладу. Проаналізовано актуальні для регіону посадові

обов'язки перекладачів з метою збору даних, що можуть допомогти з'ясувати потреби, професійні завдання й обсяг необхідних кваліфікацій. Дані порівнюються з навчальними планами й описами курсів різних програм підготовки перекладачів у регіоні.

Álvarez-Álvarez, S., & Arnáiz-Uzquiza, V. (2017). Translation and interpreting graduates under construction: do Spanish translation and interpreting studies curricula answer the challenges of employability? *Interpreter and Translator Trainer*, 11(2–3), 139–159. <https://doi.org/10.1080/1750399X.2017.1344812>

Показники цитованості: Scopus – 16, Web of Science Core Collection – 8

Проаналізовано 1) рівень залучення “практичних аспектів” працевлаштування до ІОП з письмового й усного перекладу в іспанських університетах; 2) порівняння сприйняття “навичок працевлаштування” (*employability skills*) студентами останнього курсу, роботодавцями й випускниками. Запропоновано анкети для збору даних щодо затребуваних професійних навичок і корекції ІОП. Результати дослідження дозволяють оцінити можливості подолання розриву між існуючими практиками навчання в межах ІОП і викликами професійного ринку праці.

Plynska, L., Smirnova, T., & Platonova, M. (2017). Application of LSP texts in translator training. *Studies in Second Language Learning and Teaching*, 7(2Special Issue), 275–293. <https://doi.org/10.14746/ssl.2017.7.2.6>

Показники цитованості: Scopus – 2

Представлено результати емпіричного дослідження ефективних методик навчання і підготовки перекладачів до використання мови спеціального вжитку. Запропонована методика заснована на використанні популярних текстів з відповідних галузей як одного з основних засобів навчання перекладачів. Досліджено ефективність запропонованої методики щодо розвитку мовленнєвих, лінгвістичних в культурних компетентностей студентів на основі таксономії Блума та напрацювань Європейської мережі підготовки магістрів з перекладу (*European Master in Translation Network, EMT*). Розглянуто особливості розроблення ІОП навчання перекладачів.

Rodríguez de Céspedes, B. (2017). Addressing employability and enterprise responsibilities in the translation curriculum. *Interpreter and Translator Trainer*, 11(2–3), 107–122. <https://doi.org/10.1080/1750399X.2017.1344816>

Показники цитованості: Scopus – 14, Web of Science Core Collection – 10

Акцентовано проблеми працевлаштування в галузі перекладознавства у Великобританії. Разом з оглядом існуючих практик автор пропонує адаптовану рамку, що може бути використана ЗВО, які готують фахівців з письмового й усного перекладу. Автор стверджує, що жодна існуюча модель не може бути застосована відразу до всіх закладів освіти, але для реалістичного впровадження практики працевлаштування ІОП повинні бути організовані на основі цілісного, спільного підходу. Контекст дослідження в статті – взаємодія між ЗВО та зовнішніми стейкхолдерами.

Schnell, B., & Rodríguez, N. (2017). Ivory tower vs. workplace reality: Employability and the T&I curriculum—balancing academic education and vocational requirements: a study from the employers' perspective. *Interpreter and Translator Trainer*, 11(2–3), 160–186. <https://doi.org/10.1080/1750399X.2017.1344920>

Показники цитованості: Scopus – 15, Web of Science Core Collection – 11

Спираючись на контекст іспанської вищої освіти, актуалізуються питання пошуку балансу між академічними й професійними практичними знаннями в процесі розроблення ІОП і здійсненням заходів підвищення можливості працевлаштування випускників. Проаналізовано бачення роботодавців можливості працевлаштування випускників програм навчання перекладу. Здійснено спробу започаткувати подальше обговорення можливостей

подолання розриву між теорією і практикою, а також пропагування таких навчальних підходів, що дозволяють збалансувати академічну складову і практичні професійні вміння.

Sato, E., Chen, J. C. C., & Jourdain, S. (2017). Integrating digital technology in an intensive, fully online college course for Japanese beginning learners: A standards-based, performance-driven approach. *Modern Language Journal*, 101(4), 756–775. <https://doi.org/10.1111/modl.12432>

Показники цитованості: Scopus – 7, Web of Science Core Collection – 6

Розроблення курсів дистанційного навчання для мов, що менше вивчаються (*less commonly taught languages, LCTLs*), часто стикається з низкою проблем, особливо для азійських мов з їхніми виразними нелатинськими символами і структурами. Дослідження торкається впровадження повністю дистанційного початкового курсу вивчення японської мови в університеті Стоуні Брук (США). Продемонстровано способи врахування стандартів вивчення ІМ, зокрема *American Council on the Teaching of Foreign Languages's (ACTFL) World-Readiness Standards* під час розроблення окремих елементів ІОП.

Xu, J., & Fan, Y. (2017). The evolution of the college English curriculum in China (1985–2015): changes, trends and conflicts. *Language Policy*, 16(3), 267–289. <https://doi.org/10.1007/s10993-016-9407-1>

Показники цитованості: Scopus – 22, Web of Science Core Collection – 17

Спираючись на регулювальні документи та дослідницьку літературу, автори аналізують еволюцію ІОП з АМ для немовних спеціальностей в китайських ЗВО за період 1985–2015 років. Розглянуто низку найвагоміших тенденцій розроблення ІОП з АМ у коледжах, а також деякі контрверсійні питання щодо цього процесу. Висновки статті побудовано на теоретичній базі, що складається з трьох частин: 1) з'ясування особливостей соціального розвитку, 2) потреб студентів та 3) рівня розвитку релевантних знань. Визначено фактори впливу на зміни в ІОП з АМ.

Zhu, Y., & Shu, D. (2017). Implementing foreign language curriculum innovation in a Chinese secondary school: An ethnographic study on teacher cognition and classroom practices. *System*, 66, 100–112. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.system.2017.03.006>

Показники цитованості: Scopus – 11, Web of Science Core Collection – 10

Подано результати чотирирічного дослідження запровадження до ІОП “м'якого” варіанту комунікативно орієнтованого навчання АМ, що відбувалося в межах національної політики коригування підходів до навчання ІМ. Політика здійснюється Міністерством освіти Китаю на рівні початкових та середніх закладів освіти й передбачає використання основних положень комунікативної методики із частковим збереженням традиційних підходів, орієнтованих на засвоєння формальної, а не змістової форми ІМ.

2018

Berthaud, S., & Mason, S. (2018). Embedding reflection throughout the postgraduate translation curriculum: using Communities of Practice to enhance training. *Interpreter and Translator Trainer*, 12(4), 388–405. <https://doi.org/10.1080/1750399X.2018.1538847>

Показники цитованості: Scopus – 2, Web of Science Core Collection – 2

Акцентовано проблему прогалини між наповненням системи підготовки перекладачів і професійною перекладацькою діяльністю. Автори стверджують, що реалізація ситуативного навчання (*situated learning*) шляхом розвитку діяльнісної спільноти (*community of practice*) здатна забезпечити академічну згуртованість в індивідуальному, груповому й професійному контекстах. Подано рефлексивний аналіз реалізації ІОП з перекладу магістерського рівня університету Портсмуту (Великобританія).

Chan, C. S. C. (2018). Proposing and illustrating a research-informed approach to curriculum development for specific topics in business English. *English for Specific Purposes*, 52, 27–46. <https://doi.org/10.1016/j.esp.2018.07.001>

Показники цитованості: Scopus – 5, Web of Science Core Collection – 7

Розглянуто можливості підходу, заснованого на дослідженнях, до розроблення навчальних курсів, присвячених окремим аспектам навчання ділової АМ. Окреслено основні етапи процесу розроблення ІОП: аналіз потреб стейкхолдерів, проєктування курсу, впровадження курсу й оцінювальний моніторинг. Зокрема, продемонстровано, як під час розроблення модуля з ділових зустрічей для студентів бакалаврської програми університету Гонконгу враховувалися як результати внутрішнього аналізу потреб, так і результати існуючих досліджень, зокрема, пов'язаних з діловим англійським дискурсом і педагогікою вивчення другої мови.

Fenton-Smith, B., Humphreys, P., & Walkinshaw, I. (2018). On evaluating the effectiveness of university-wide credit-bearing English language enhancement courses. *Journal of English for Academic Purposes*, 31, 72–83. <https://doi.org/10.1016/j.jeap.2017.12.001>

Показники цитованості: Scopus – 4, Web of Science Core Collection – 6

Запропоновано механізми оцінювання ефективності ІОП з навчання АМ для академічних цілей (*English for Academic Purposes*) у контексті низки показників: 1) рівень володіння ІМ, 2) академічні результати, 3) академічна доброчесність, 4) утримання (*retention*) студентів на ІОП, 5) рівень задоволеності студентів, 6) самостійне навчання. Наведено результати експериментальної перевірки ефективності запропонованих механізмів в одному з університетів Австралії. Автори стверджують, що ефективність механізмів може бути вищою у випадку їх комплексного застосування протягом довших часових проміжків.

Holguín Mendoza, C. (2018). Critical Language Awareness (CLA) for Spanish heritage language programs: Implementing a complete curriculum. *International Multilingual Research Journal*, 12(2), 65–79. <https://doi.org/10.1080/19313152.2017.1401445>

Показники цитованості: Scopus – 20, Web of Science Core Collection – 15

Акцентовано критичні підходи до ІОП з мов спадщини (*heritage language*), згідно з якими володіння учнями мовою вважається цінним і культурно значущим знанням. Авторська концепція зосереджена на прийнятті програмної перспективи, яка навіть після досить тривалого періоду навчання сприяє впровадженню педагогічних практик розширення комунікативних можливостей носіїв мов спадщини. Представлено критично орієнтовану програму вивчення іспанської мови спадщини, що складається із шести дисциплін і суттєво вирізняється від існуючих програм вивчення мови спадщини.

Rodríguez-Castro, M. (2018). An integrated curricular design for computer-assisted translation tools: developing technical expertise. *Interpreter and Translator Trainer*, 12(4), 355–374. <https://doi.org/10.1080/1750399X.2018.1502007>

Показники цитованості: Scopus – 7, Web of Science Core Collection – 5

В умовах мінливої перекладацької галузі традиційні ІОП з перекладу потребують доопрацювання з тим, щоб включити додаткові компетентності перекладача, що допоможе подолати розрив між навчальними заняттями й новими галузевими практиками. Запропоновано ІОП, що спирається на такі ключові елементи: 1) модулі з реалізації проєктів, управління термінологією, систем пам'яті перекладів, редагування й локалізації програмного забезпечення; 2) формулювання окремих програмних результатів навчання щодо засобів комп'ютерного перекладу; 3) упровадження моделювання віртуальної реальності й методу комунікативних завдань (*task-based learning*) як основних методів викладання; 4) оцінювання за допомогою портфоліо з метою покращення критичного мислення. ІОП було емпірично перевірено в Університеті Північної Кароліни (Шарлотт, США).

Tannenbaum, M., & Cohen, H. (2018). Language educational policy in the service of group identity: the Habad case. *Language Policy*, 17(3), 319–342. <https://doi.org/10.1007/s10993-017-9440-8>

Показники цитованості: Scopus – 2, Web of Science Core Collection – 2

Досліджено особливості реалізації мовної політики в галузі освіти серед ортодоксальної хабадської спільноти в Ізраїлі. Зазначено, що уявлення про мову, навчальні програми й ідеологія тісно переплітаються. В досліджуваній спільноті державна навчальна програма реалізується лише частково, підручники розробляються спеціально для хабадських учнів, а члени спільноти й викладачі розглядають перевагу цінностей спільноти над державною навчальною програмою майже як аксіому. Висновки можуть бути екстрапольовані на інші контексти, в яких групи меншин коригують навчальні програми, щоб знайти баланс між соціальною інтеграцією і бажанням зберегти самотність.

2019

Barrot, J. S. (2019). English curriculum reform in the Philippines: Issues and challenges from a 21st century learning perspective. *Journal of Language, Identity and Education*, 18(3), 145–160. <https://doi.org/10.1080/15348458.2018.1528547>

Показники цитованості: Scopus – 7, Web of Science Core Collection – 3

У статті здійснено спробу дослідити шкільну програму вивчення АМ на Філіппінах з точки зору навчання у 21-ому столітті (*21st century learning*). У першій частині статті коротко описано саму програму, а також вимоги до навчання у 21-ому столітті як загалом, так і щодо викладання АМ. Розглянуто специфіку й узгодженість програми, її відповідність принципам навчання у 21-ому столітті, а також її узгодження з загальними принципами навчання ІМ. Результати аналізу вказують на потребу покращення програми, зокрема, щодо внутрішньої узгодженості й інтеграції принципів навчання у 21-ому столітті.

Bateman, N. (2019). Linguistics in middle school: Incorporating linguistics into project-based learning. *Language* 95(2), e300-e326. doi:10.1353/lan.2019.0044.

Показники цитованості: Scopus – 5, Web of Science Core Collection – 6

Автор стверджує про ефективність залучення лінгвістики до проектно орієнтованого навчання в закладах середньої освіти в контексті інноваційного підходу до ознайомлення учнів з лінгвістикою. Запропоновано модель інтеграції лінгвістики до освітніх компонентів навчальної програми середньої школи. На думку автора, оскільки все більше шкіл упроваджують проектно орієнтоване навчання, а студентські проекти, зазвичай, не пов'язані з мовою, інтеграція лінгвістики в навчання на основі проектів може стати джерелом творчої роботи, гнучкості й інновацій. Отже, виконання проектів унеможливується без різномірного зв'язку з лінгвістикою.

Burnes, H. (2019). Affirming the context of instructed SLA: The potential of curricular thinking. *Language Teaching Research*, 23(4), 514–532. <https://doi.org/10.1177/1362168818776666>

Показники цитованості: Scopus – 8, Web of Science Core Collection – 4

У статті проаналізовано сутність поняття “curriculum” у різних його проявах у контексті запровадження до ІОП керованого засвоєння ІМ (*instructed second language acquisition, ISLA*). Розглянуто вимоги до такого засвоєння мови в межах формальних ІОП, зокрема: аналіз та/або конструювання умов навчання, операціоналізація траєкторії засвоєння мови у вимірюваний спосіб, забезпечення тривалості засвоєння мови протягом усієї програми тощо. Досліджено основні проблеми, що виникають під час реалізації керованого засвоєння ІМ на прикладі Джорджтаунського університету (США).

Chmiel, A., Mazur, I., & Vercauteren, G. (2019). Emerging competences for the emerging profession: a course design procedure for training audio describers. *Interpreter and Translator Trainer*, 13(3), 326–341. <https://doi.org/10.1080/1750399X.2019.1656408>

Показники цитованості: Scopus – 3, Web of Science Core Collection – 3

Надано практичні поради педагогам, які хочуть розробити й реалізувати власний курс тифлокоментування. Зазначено недоліки та прогалини в існуючій навчальній літературі з тифлокоментування. Визначено теоретичні засади розроблення курсу, включаючи локалізовані

й контекстуалізовані моделі навчання. На основі результатів проєкту *ADLAB PRO* представлено процедуру розроблення курсу тифлокоментування. Запропонована типологія елементів курсу слугує аналітичною основою для позитивних практик.

Ellis, R. (2019). Towards a modular language curriculum for using tasks. *Language Teaching Research*, 23(4), 454–475. <https://doi.org/10.1177/1362168818765315>

Показники цитованості: Scopus – 16, Web of Science Core Collection – 12

Розглянуто основні підходи до організації вивчення ІМ щодо структури цього процесу та його відображення в ієрархії як окремих мовних дисциплін, так і всієї ІОП. Обґрунтовано переваги модульної побудови процесу вивчення ІМ, здатної поєднати в певній послідовності різні підходи до навчання. Розглянуто підходи як дихотомію протилежних поглядів на навчання ІМ, які автор визначає у різних протиставних термінах: 1) навчання, орієнтоване на результат (*product-based approach*), і навчання, орієнтоване на процес (*process-based approach*); 2) набуття експліцитних/імпліцитних знань; 3) навчання через вправління (*task-supported language teaching, TSLT*) та метод комунікативних завдань (*task-based language teaching, TBLT*). Запропоновано модель структури та наповнення дисциплін вивчення ІМ.

Larson, R., Denham, K., & Lobeck, A. (2019). The AP Linguistics initiative. *Language* 95(3), e381–e393. doi:10.1353/lan.2019.0064.

Показники цитованості: Scopus – 2, Web of Science Core Collection – 3

Обґрунтовано запровадження навчальної дисципліни "мовознавство" до програми ЗЗСО. Детально розглянуто потенційні переваги запровадження цієї дисципліни як для ЗЗСО, так і для ЗВО, зокрема: мовознавство – ефективний засіб для STEM-освіти; мовознавство здатне надати інструменти і знання для життя в багатомовному, полікультурному світі, а також для вивчення ІМ школярами; мовознавство розширює їхні майбутні професійні можливості; мовознавство може сприяти розвитку співпраці "університет – школа"; мовознавство може підняти кількість абітурієнтів на дотичні спеціальності ЗВО. Запропоновано покрокову процедуру запровадження дисципліни до освітньої програми ЗЗСО.

Sifakis, N. C. (2019). ELF awareness in English language teaching: Principles and processes. *Applied Linguistics*, 40(2), 288–306. <https://doi.org/10.1093/applin/amx034>

Показники цитованості: Scopus – 50, Web of Science Core Collection – 31

Запропоновано концепцію запровадження досліджень АМ як універсальної мови спілкування (*English as a lingua franca, ELF*) у практику її навчання на різних рівнях. Можливості такого запровадження проаналізовано щодо педагогічних підходів, розроблення навчальних матеріалів і засобів оцінювання, організації навчання майбутніх учителів, а також змін у плануванні й реалізації ІОП. Автор пропонує організувати ІОП на рівні "*ELF-aware*" (усвідомленість ролі АМ як універсальної мови спілкування), що детермінує як підходи до розроблення навчальних планів і матеріалів, так і сприйняття концепції усіма стейкхолдерами.

Staples, S. (2019). Using corpus-based discourse analysis for curriculum development: Creating and evaluating a pronunciation course for internationally educated nurses. *English for Specific Purposes*, 53, 13–29. <https://doi.org/10.1016/j.esp.2018.08.005>

Показники цитованості: Scopus – 2, Web of Science Core Collection – 2

Описано розроблення курсів навчання професійно орієнтованої АМ (фонетичний аспект) на основі даних корпусної лінгвістики. Цільова аудиторія дослідження – студенти-медики. Розглянуто три аспекти розроблення ІОП на основі даних корпусної лінгвістики: аналіз потреб стейкхолдерів; розроблення матеріалів; контроль й оцінювання. Рекомендовано під час розроблення курсів застосовувати голістичний підхід до аналізу комунікативних потреб студентів, що поєднуватиме не тільки фонетичний аспект, але й невербальну комунікацію та лексико-граматичний аспект спілкування.

Turner, M., & Windle, J. (2019). Exploring the positioning of teacher expertise in TESOL-related curriculum standards. *TESOL Quarterly*, 53(4), 939–959. <https://doi.org/10.1002/tesq.527>

Показники цитованості: Scopus – 1, Web of Science Core Collection – 1

У статті розглянуто фахову складову вимог до вчителів АМ як ІМ, репрезентованих п'яти освітніх стандартах, запропонованих: Міністерством освіти Великобританії (2015), Міністерством освіти Онтаріо (Канада, 2001, 2007), Відділом освіти міста Нью-Йорк (США, 2013, 2016), Австралійським управлінням з навчальних програм, оцінки та звітності (2018), Відділом освіти штату Нью-Йорк (США, 2017). Матеріал може бути корисним розробникам ІОП з підготовки вчителів ІМ.

Zhong, Y., Tan, H., & Peng, Y. (2019). Curriculum 2.0 and student content-based language pedagogy. *System*, 84, 76–86. <https://doi.org/10.1016/j.system.2019.06.001>

Показники цитованості: Scopus – 3, Web of Science Core Collection – 2

Автори пропонують й обґрунтовують шляхом дослідження практичної діяльності (*action research*) можливість використання підходу до навчання, названого Curriculum 2.0. Підхід ґрунтується на такому способі розроблення, обміну й вивчення навчального матеріалу, що забезпечує трансформаційний досвід навчання, тим самим модернізуючи мовні дисципліни ЗВО та сприяючи переходу до студенто орієнтованого навчання. Підхід запроваджено в межах 4-х мовних дисциплін одного з австралійських університетів. Надано приклад успішної інтеграції нових підходів у межах ІОП та продемонстровано способи моніторингу такої інтеграції.

2020

Bonney, E. N. (2020). Under/misrepresentation of Ghanaian Languages in the Literature Curriculum in Senior High Schools. *Journal of Language, Identity and Education*. <https://doi.org/10.1080/15348458.2020.1832498>

У статті розглянуто, як міркування про англійський та європейський (західні) способи буття включено в навчальну програму з літератури у Гані. Проведено критичний контент-аналіз як навчальної програми з літератури, так і книг, що мають читати студенти. Виявлено, що ганські мови та культури в книгах представлено недостатньо / недостовірно (навіть у книгах ганських авторів). Стверджується, що, студентів переважно оцінюють за їхньою здатністю розпізнавати літературні прийоми в книгах, тому навчальна програма не заохочує їх критично ставитися до змісту прочитаного.

Chien, C. W. (2020). Elementary School English Teachers' Beliefs and Classroom Practice Regarding Alternative Curricula. *Journal of Language, Identity and Education*. <https://doi.org/10.1080/15348458.2020.1845701>

Проаналізовано інтерв'ю, спостереження та документи задля з'ясування ставлення восьми вчителів АМ тайванської початкової школи щодо альтернативної шкільної навчальної програми, реалізованої згідно з 12-річним планом базової шкільної освіти у Тайвані. Запропоновано концептуальну основу інновацій у ІОП, що базується на емпіричних дослідженнях. Зазначено, що під час розроблення й запровадження альтернативної навчальної програми виникають чотири основні проблеми: суперечливі уявлення вчителів про знання змісту предмета, знання і розуміння самої ІОП, мова навчання та оцінювання.

Crites, K., & Rye, E. (2020). Innovating language curriculum design through design thinking: A case study of a blended learning course at a Colombian university. *System*, 94, 102334. <https://doi.org/10.1016/j.system.2020.102334>

Показники цитованості: Scopus – 2, Web of Science Core Collection – 1

У статті обґрунтовано використання *Design Thinking* (“орієнтований на людину підхід до інновацій і вирішення проблем, що характеризується методом проб і помилок та міждисциплінарною інтеграцією фахівців для планування і прийняття рішень”²) у процесі

---

²Brown, T. (2008). Design thinking. *Harvard Business Review*, 86(6), 84e92. <https://hbr.org/2008/06/design-thinking>

розроблення ІОП. Проаналізовано досвід одного з колумбійських університетів, у якому трансформація існуючої програми навчання АМ була зумовлена внутрішніми потребами ЗВО. Реформування передбачало скорочення тривалості навчального семестру (з 13-ти до 8-ми тижнів), збільшення кількості навчальних дисциплін та переведення частини курсів у змішаний формат. Автори стверджують, що завдяки використанню *Design Thinking* процес проєктування став більш спільним, творчим й ефективним. Водночас запровадження підходу відразу з початкових етапів процесу сприяло послідовнішому моніторингу діяльності ІОП та здійсненню змін на подальших етапах її запровадження.

Filimonova, V. (2020). Problem-based learning in introductory linguistics. *Language* 96(1), e1-e21. doi:10.1353/lan.2020.0012.

Проаналізовано залучення елементів проблемного навчання (*problem-based learning*) до курсу іспаномовного мовознавства одного з університетів США. Також продемонстровано основні елементи організації навчальної дисципліни (цілі, результати навчання тощо), так і стратегії її корекції. Стратегії орієнтовано на формування компетентностей студентів з урахуванням наукового методу й системного підходу до здійснення навчальних досліджень і звітності. Такий підхід передбачає відмову від спрощеного погляду на вирішення проблем (пошук однієї “правильної” відповіді) на користь розвитку критичного мислення, що є однією з цілей проблемного навчання.

Galloway, N., & Numajiri, T. (2020). Global Englishes language teaching: Bottom-up curriculum implementation. *TESOL Quarterly*, 54, 118-145. <https://doi.org/10.1002/tesq.547>

Показники цитованості: Scopus – 4, Web of Science Core Collection – 9

Досліджено особливості оновлення ІОП з навчання АМ як мови міжнародного вжитку. Зазначається, що успішні й стійкі інновації ІОП вимагають участі всіх ключових стейкхолдерів. Інновації повинні ґрунтуватися на підході “знизу вгору”, в межах якого враховується ставлення вчителів-практиків до запропонованих змін, а також широке коло факторів впливу на процес оновлення ІОП. Фактори є частиною інновацій або стосуються наявних ресурсів і користувачів оновлених ІОП.

Qin, K. (2020). Curriculum as a discursive and performative space for subjectivity and learning: understanding immigrant adolescents' language use in classroom discourse. *Modern Language Journal*, 104(4), 842–859. <https://doi.org/10.1111/modl.12675>

Показники цитованості: Scopus – 1

У контексті проблеми суб'єктності учнів-підлітків іммігрантського походження у багатомовних школах розглянуто загальні особливості організації та наповнення ІОП. Проаналізовано теоретичне підґрунтя ІОП щодо когнітивної, соціально-контекстуальної й соціокультурної перспектив. Розглянуто вплив зовнішніх (соціальних й ідеологічних) факторів на ІОП. Проілюстровано, як ІОП може представляти дискурсивний і перформативний простір, в якому учні можуть обговорювати власну суб'єктність у межах навчального й позанавчального дискурсу. Розглянуто релевантність запропонованої постструктуралістської теоретизації ІОП для подальших досліджень і практичної діяльності.

Sanders, J., Ikreze, C. H., Tracy, K. N., Smetana, L., Myers, J., Scales, R. Q., ... Grisham, D. L. (2020). A curriculum model for K-12 writing teacher education. *Research in the Teaching of English*, 54(4), 392-417

Розроблено теоретичну модель навчання письма шкільних учителів шляхом дослідження навчальних практик 15-ти викладачів із США, які працюють на університетських програмах підготовки майбутніх учителів. Дані отримано з використанням напівструктурованих індивідуальних і фокус-групових інтерв'ю, проаналізованих з використанням методів конструктивістської теорії. Запропонована модель навчання письма може бути використана для розроблення відповідних ІОП.

Takam, A. F., & Fassé, I. M. (2020). English and French bilingual education and language policy in Cameroon: the bottom-up approach or the policy of no policy? *Language Policy*, 19(1), 61–86. <https://doi.org/10.1007/s10993-019-09510-7>

Показники цитованості: Scopus – 4, Web of Science Core Collection – 1

Невдалі результати державних ініціатив з підготовки двомовних громадян у Камеруні призвели до відродження й швидкого поширення освітньої програми, яка складалася з двох частин (англомовної та франкомовної) і була доступною обмеженій кількості камерунців. Численні перешкоди на шляху цієї нетипової і складної програми змусили державу припинити експеримент. У 1989 році аналогічна програма була запущена в двох приватних початкових школах. Наразі десятки шкіл роблять те ж саме по всій країні без будь-якого офіційного визнання. Розглянуто толерантність держави до програми, що виходить за рамки навчальних програм початкової школи, але є досить привабливою для батьків й учнів.

Villacañas de Castro, L. S. (2020). Translating Teacher Funds of Identity into Curricular Proposals for the EFL Classroom: A Model for Student-Teacher Innovation and Professional Development. *Journal of Language, Identity and Education*, 19(1), 25–41. <https://doi.org/10.1080/15348458.2019.1667239>

Показники цитованості: Scopus – 5, Web of Science Core Collection – 5

Подано огляд перебігу й результатів дослідницького проекту, організованого в контексті університетського магістерського курсу з викладання АМ як ІМ одного з університетів Іспанії. Проект спрямовано на створення “банків ідентичності” (*funds of identity* – “культурні артефакти, які люди використовують для формування своєї власної ідентичності та як ресурс у професійному розвитку вчителів”³) майбутніми викладачами, що потім трансформувались у пропозиції щодо ІОП з АМ. Протягом трьох семінарів, на яких студенти дізналися про банки ідентичності, вони змогли розширити власну ідентичність учителя і розробили навчальні пропозиції, які включали банки ідентичності як цінні педагогічні ресурси.

Welch, K., & Shappeck, M. (2020). Linguistics in general education: Expanding linguistics course offerings through core competency alignment. *Language* 96(2), e59-e76. doi:10.1353/lan.2020.0033.

Показники цитованості: Scopus – 1, Web of Science Core Collection – 1

Статтю присвячено опису введення курсу мовознавства (*LING*) до універсального компоненту освітніх програм університетів США. Подано загальний опис розроблення курсу, його цілей, навчального плану, досвіду впровадження тощо. На думку авторів, завдяки реформам в освіті мовознавча галузь отримує можливість зайняти центральніше місце в освітньому процесі ЗВО, оскільки лінгвістичні курси дозволяють сформувати низку “м’яких” компетентностей, наприклад, критичне мислення, інформаційну грамотність, мислення та аналіз тощо.

---

³ Esteban-Guitart, M., & Moll, L. C. (2014). Funds of identity: A new concept based on the funds of knowledge approach. *Culture and Psychology*, 20, 31–48. doi:10.1177/1354067X13515934